

Fågelinventering

Bälinge, Uppsala kommun, 2024

Beställning: Uppsala kommun Skolfastigheter AB
Framställt av: Väg & Miljö
<http://vagochmiljo.se>
Slutversion: 2025-07-09
Uppdragsansvarig: Daniel Tooke
Medverkande: Ellen Payne (förstudie, fältstudie och rapport)
Kvalitetsansvarig: Ursula Zinko
Fotografier om inget annat anges: Ellen Payne
Illustrationer och kartor: Väg & Miljö
Internt projektnummer: 1385

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
1385, Fågelinventering Bälinge, Uppsala kommun 2024	2025-07-09	Sida 1 av 25

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	SAMMANFATTNING	3
2	BAKGRUND OCH SYFTE	4
3	METOD	5
3.1	Område	5
3.2	Metodbeskrivning	5
3.3	Tidpunkt och ansvarig personal	6
3.4	GIS och fältdatafångst	6
3.5	Avvikelse och möjliga felkällor	7
3.6	Fridlysning	7
3.7	Definition av prioriterade fågelarter	8
4	RESULTAT	9
4.1	Förstudie	9
4.2	Fältstudie	9
5	SLUTSATS	13
5.1	Sammanfattning av områdets fynd	13
5.2	Artspecifik påverkan	14
6	KÄLLOR	16
7	BILAGOR	17

Bilaga 1. Fullständig artlista – fältstudie

Bilaga 2. Stråk och livsmiljöer – karta och beskrivningar

Bilaga 3. Stråk och livsmiljöer - exempelfoton

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
1385, Fågelinventering Bälunge, Uppsala kommun 2024	2025-07-09	Sida 2 av 25

1 SAMMANFATTNING

Väg & Miljö har på uppdrag av Uppsala kommun Skolfastigheter AB genomfört en fågelinventering inom ett cirka 4,2 hektar stort område i Bälunge, Uppsala kommun. Bakgrunden till detta är detaljplanering av området inför nyproduktion av skolfastigheter. Området utgörs av gräsbevuxen mark med inslag av buskvegetation, samt ett mindre skogsparti.

Fågelinventeringen utfördes som revirkartering, en etablerad metod för inventering av fåglar i mindre områden. Inventeringens syfte har varit att inhämta kunskap om fågelfaunan i området. Målet är att inventeringen ska bidra med information om fågelfaunan i området för att kunna beakta artskyddet i den pågående detaljplanprocessen.

Under inventeringen noterades 21 arter inom inventeringsområdet. Artsammansättningen bedöms som typisk för området. Fyra av de 21 noterade arterna anses vara prioriterade arter. Av de fyra prioriterade fågelarterna har revir avgränsats för stare på två platser. Häckning sker inom båda dessa revir.

Inventeringen omfattade även identifiering av relevanta stråk och livsmiljöer för fåglar. Dessa områden är främst kopplade till miljöer för födosök, häckning och skydd och består av tätare träd- och buskskikt samt stråk med grövre träd, död eller döende ved och hålträd.

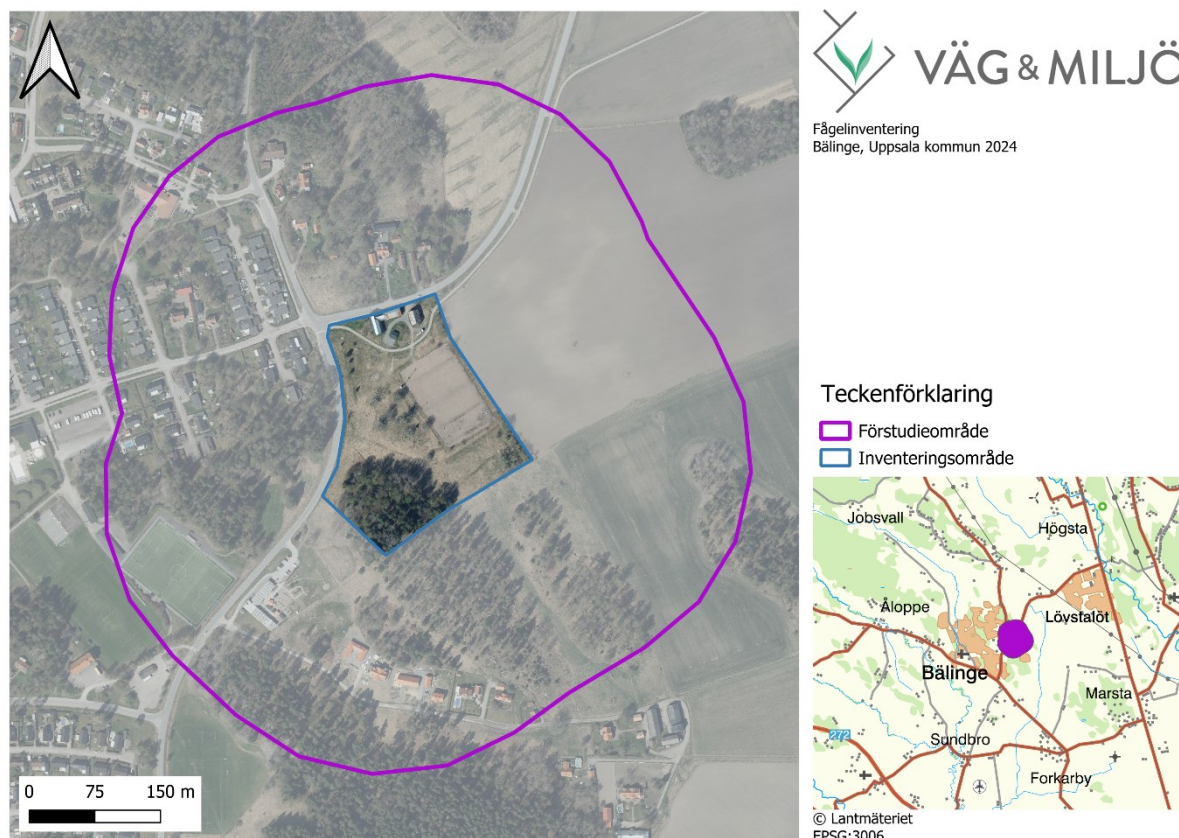
Den tänkta exploaterings genomförande kan komma att påverka i synnerhet arten stare, som häckar på två platser i ett skogsbryn inom området. Arten kan inte anses uppnå en tillfredsställande populationsnivå i och med dess nationella rödlistning och minskande populationsstorlek. Hotbilden för arten inkluderar brist på lämpliga livsmiljöer.

Exploatering utefter den nuvarande detaljplanprocessen innebär inte att häckningsmiljön för stare tas i anspråk, däremot kan ökade störningsmoment från mänsklig aktivitet innebära att häckning inom utredningsområdet uteblir långsiktigt. Detta innebär dock inte ett försvårande för återupprättandet av populationsnivåerna för stare. Den kontinuerliga ekologiska funktionen hos livsmiljön för stare bedöms inte påverkas negativt. Genom att förlägga exploateringsarbete som sker inom 25 meter från skogsbrynet till utanför häckningsperioden för stare (10 mars-30 juni) undviks kortsiktiga störningar vilka kan leda till avbruten häckning. Utifrån dessa bedömningar och skyddsåtgärder utlöses inte förbuden i 4 § artskyddsförordningen för stare.

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
1385, Fågelinventering Bälunge, Uppsala kommun 2024	2025-07-09	Sida 3 av 25

2 BAKGRUND OCH SYFTE

Väg & Miljö har på uppdrag av Uppsala kommun Skolfastigheter AB genomfört inventeringar av artförekomst samt livsmiljöer med avseende på fåglar i ett område i östra Bälinge, Uppsala kommun (Figur 1). Behovet av inventeringen har uppstått i samband med att en detaljplan ska upprättas inför nyproduktion av skolfastigheter. Syftet med inventeringen har varit att samla information om vilka fågelarter som förekommer på platsen samt deras koppling till de ingående miljöerna. Målet är att inventeringen ska bidra med information om fågelfaunan i området för att kunna beakta artskyddet i den pågående detaljplaneprocessen.

Figur 1. Fågelinventeringens geografiska läge med förstudieområdet avgränsat i lila och inventeringsområdet avgränsat i blått.

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
1385, Fågelinventering Bälinge, Uppsala kommun 2024	2025-07-09	Sida 4 av 25

3 METOD

3.1 Område

Fältstudieområdet är beläget i östra utkanten av Bälunge, norr om Uppsala. Det av kunden önskade inventeringsområdet uppgår till cirka 4,2 hektar (Figur 1).

Området består i huvudsak av öppen mark bevuxen med låg vegetation med inslag av buskartad vegetation. I norr står äldre byggnader omgivna av en gång- och cykelväg, och i öst finns en oanvänd grusplan vilken täcker cirka 0,66 hektar av fältstudieområdet. I söder återfinns ett skogsartat område med barr- och triviallövträd, vilket fortsätter utanför fältstudieområdet. Trädskiktet domineras av asp, björk, gran och tall. Ask, lönn och sälg förekommer även i de lägre skikten samt i buskskiktet. Områdets trädbeklädda partier har inte varit mål för omfattande modernt skogsbruk.

Området avgränsas i norr och väst av en bilväg, i öst av brukad åkermark och i söder av kortbevuxen mark samt fortsättningen på det skogsartade partiet.

3.2 Metodbeskrivning

3.3.1 Förstudie

Under förstudien avgränsades ett förstudieområde vilket omfattar det av kunden utpekade inventeringsområdet samt intilliggande 250 meter. Inför inventeringsperioden eftersöktes befintlig kunskap och tidigare fynd om fågelförekomster inom förstudieområdet. Källorna framgår av referenslistan i slutet av rapporten. Eftersökning av artförekomst gjordes i Artportalen, sökperiod 2000-01-01—2024-04-15.

3.2.2 Fältstudie

Fältstudieområdet utgjordes av det av kunden utpekade inventeringsområdet. Inventeringen genomfördes som en revirkartering, vilken med fördel används i mindre områden där hög precision samt fågelarternas förekomst i relation till landskapselementen efterfrågas. I samband med revirkarteringen eftersöktes även relevanta livsmiljöer för fåglar, såsom boträd och värdefulla stråk. Området genomvandrades enligt Figur 2. Alla fåglar som observerades eller hördes noterades med art, kön (om möjligt) och aktivitet samt positions- och tidsangivelser. Utefter detta uppskattades de ingående arternas och individernas olika revir.

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
1385, Fågelinventering Bälunge, Uppsala kommun 2024	2025-07-09	Sida 5 av 25

Figur 2. För revirkarteringen genomvandrades området utefter den streckade vita linjen.

3.3 Tidpunkt och ansvarig personal

Uppdragsledare har varit Daniel Tooke. Ursula Zinko har ansvarat för intern kvalitetsgranskning. Inventeringar, rapport och kartframställning är utförda av Ellen Payne. Uppdraget har genomförts under våren och sommaren 2024. Nedan följer datum för de utförda fältbesöken.

Revirkartering och eftersök av livsmiljöer

- 19 april
- 21 maj
- 11 juni

3.4 GIS och fältdatafångst

För datainsamling under fältstudien användes en fältplatta med applikationen Fieldmaps för ArcGIS i koordinatsystemet SWEREF 99 TM. Noggrannheten i geografisk positionering är mellan 5–15 meter. Efter datainsamling i fält justerades vid behov gränser med hjälp av kartor och ortofoton i QGIS 3.34.

GIS-data i form av artfynd för varje punkt samt uppskattade revir finns upprättade.

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
1385, Fågelinventering Bälinge, Uppsala kommun 2024	2025-07-09	Sida 6 av 25

3.5 Avvikelser och möjliga felkällor

Den använda inventeringsmetoden är anpassad för fågelarter som dels nyttjar den huvudsakliga häckningsperioden (början av april till slutet av juni), dels är aktiva under morgon och förmiddag. Det innebär att vissa fågelgrupper (främst ugglor) exkluderas. Vidare ger inventeringen en ögonblicksbild. Beroende på bland annat väderförhållanden kan antalet häckande arter och individer variera mellan år.

Det är även av vikt att framlägga att eventuella störningar från olika ljudkällor i vissa fall kan påverka möjligheterna att notera de fåglar som rör sig i omgivningen.

3.6 Fridlysning

Samtliga i Sverige vilt förekommande fåglar är fridlysta enligt 4 § artskyddsförordningen (2007:845). Förordning om ändring i artskyddsförordningen (Fm 2022:5) lyder som följande:

4 § Det är förbjudet att

- 1. avsiktligt fånga eller döda vilda fåglar,*
- 2. avsiktligt förstöra eller skada vilda fåglars bon eller ägg eller bortföra sådana fåglars bon,*
- 3. samla in vilda fåglars ägg, även om de är tomma, och*
- 4. avsiktligt störa vilda fåglar, särskilt under deras häcknings- och uppfödningssperiod, om inte störningen saknar betydelse för att*
  - a) bibehålla populationen av fågelarten på en tillfredsställande nivå, särskilt utifrån ekologiska, vetenskapliga och kulturella behov, eller*
  - b) återupprätta populationen till den nivån.*

Förbudet gäller inte jakt efter fåglar. I fråga om sådan jakt finns bestämmelser med motsvarande innebörd i jaktlagen (1987:259) och jaktförordningen (1987:905).

Länsstyrelsen som tillsynsmyndighet till artskyddsförordningen kan förbjuda exploateringen om den inte kan anses förenlig med 4 §. För att ändå försöka genomföra detaljplanen krävs i sådana fall en dispens från artskyddsförordningen. För att kunna få dispens måste kraven i 14 § artskyddsförordningen uppfyllas. Till grund för Länsstyrelsens beslut ligger vanligtvis en framtagna artskyddsutredning som bedömer exploateringens påverkan utifrån förekomsten av fåglar och de aktuella artskyddsreglerna.

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
1385, Fågelinventering Bälinge, Uppsala kommun 2024	2025-07-09	Sida 7 av 25

3.7 Definition av prioriterade fågelarter

Prioriterade fågelarter är arter som ska prioriteras i artskyddsarbetet. Detta framgår bland annat av förordningsmotivet (Fm 2022:5) till ändringen i 4 § artskyddsförordningen. I begreppet ingår bland annat rödlistade arter, hotade arter, arter upptagna i fågeldirektivets bilaga 1 eller arter med konstaterad negativ populationstrend.

Rödlistade arter

Rödlistade arter är arter som enligt den internationella naturvårdsunionens (IUCN) kriterier inte bedöms ha långsiktigt livskraftig population i Sverige utan löper risk att försvinna från landet. Svenska arter utvärderas av Artdatabanken och listas i Rödlistade Arter i Sverige, där en ny lista ges ut var femte år. Den senaste rödlistan är ifrån 2020, vilken använts som underlag i denna utredning. Arterna som ingår anges i sex olika kategorier:

RE	Nationellt utdöd	VU	Sårbar
CR	Akut hotad	NT	Nära hotad
EN	Starkt hotad	DD	Kunskapsbrist.

Hotade arter

Hotade arter är arter som rödlistats i någon av kategorierna akut hotad (CR), starkt hotad (EN) och sårbar (VU) enligt *Rödlistade Arter i Sverige 2020*.

Fågeldirektivets bilaga 1

Arter som är upptagna i fågeldirektivets bilaga 1 ska visas särskilt hänsyn inom Europeiska unionen. Av Sveriges ca 350 fågelarter är 67 listade i direktivets bilaga 1. Det innebär att särskilda skyddsområden (Special Protection Areas, SPA) där dessa fåglar häckar ska pekas ut och ingå i Natura 2000-nätverket. Även fåglar som regelbundet rastar i betydande antal ingår i denna bilaga.

Negativ populationstrend

Arter som på lång eller kort sikt uppvisat en påtagligt negativ populationsutveckling kan anses prioriterade enligt förordningsmotivet (Fm 2022:5) till ändringar i artskyddsförordningen. Bedömningen kan exempelvis göras utifrån Svensk fågeltaxering vid Lunds universitet eller SLU Artdatabanken. I denna utredning har vi utgått från sammanställningen av standardrutterna utgiven av Svensk Fågeltaxering & BirdLife Sverige (2023), där måttliga minskningar (signifikant minskning med <5 % per år) samt kraftiga minskningar (signifikant minskning på >5 % per år) rapporterats för de senaste tio och 20 åren. Fågelarter som klassats som minskande enligt någon av dessa definitioner bedöms ha en negativ populationstrend.

Prioriterade arter i Skogsvårdslagen

Omfattar hänsyn till arter. 7 kap. 19 § i Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd till Skogsvårdslagen (SKSFS 2011:7) anger att skador till följd av skogsbruksåtgärder ska förhindras eller begränsas i livsmiljöer och på substrat där det förekommer prioriterade fågelarter, vilka framgår av bilaga 4, samt arter markerade med N och n i bilaga 1 till artskyddsförordningen (2007:845) eller som betecknas som akut hotade, starkt hotade, sårbara eller nära hotade.

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
1385, Fågelinventering Bälinge, Uppsala kommun 2024	2025-07-09	Sida 8 av 25

4 RESULTAT

4.1 Förstudie

Mellan perioden 2000-01-01 till 2024-04-15 har tre fågelarter rapporterats inom förstudieområdet. Av dessa anses två fågelarter, spillkråka och ägretthäger, vara prioriterade (se avsnitt 3.7 Definition av prioriterade fågelarter) (Tabell 1). Båda dessa upptas i fågeldirektivets bilaga 1. Utöver detta har spillkråka nationellt nedåtgående populationstrend, är prioriterad inom skogsvårdslagstiftningen och är nationellt rödlistad som NT (nära hotad). Av de prioriterade fågelarterna bedöms endast spillkråka kunna utnyttja området för häckning och/eller födosök.

Förstudieområdet bedöms vara mycket underrapporterat, troligen på grund av dess läge och att den inte är av intresse som fågelokal. Områdets beskaffenhet innebär att ett större antal allmänt förekommande fågelarter sannolikt utnyttjar området för födosök och/eller häckning.

Tabell 1. Fågelarter som tidigare rapporterats inom förstudieområdet. Arter som inte bedöms kunna nyttja området för häckning och/eller födosök har markerat med asterisk (*).

Art	Vetenskapligt namn	Fågeldirektivet bilaga 1	Nedåtgående populationstrend	Prioriterad i skogsvårdslagstiftn.	Rödlista 2020
Stjärtmes	<i>Aegithalos caudatus</i>				
Spillkråka	<i>Dryocopus martius</i>	Ja	Måttlig	Ja	NT
Ägretthäger*	<i>Ardea alba</i>	Ja			(NA)

4.2 Fältstudie

4.2.1 Revirkartering

Under tre fältbesök genomförda under perioden april – juni noterades totalt 21 fågelarter inom inventeringsområdet. Artsammansättningen bedöms som typisk för de ingående biotoperna. Fyra av dessa 21 kan anses vara prioriterade fågelarter: dessa var gråkråka, gulspurv, stare och ärtsångare (Tabell 2, Figur 3). Ingen av arterna är upptagna på fågeldirektivets bilaga 1. Samtliga fyra arter har en nationellt nedåtgående populationstrend. Gråkråka, gulspurv och ärtsångare är nationellt rödlistade som nära hotade (NT) och stare är nationellt rödlistad som sårbar (VU). En fullständig förteckning av de påträffade arterna presenteras i Bilaga 1.

Säker häckning noterades för nötväcka, stare och större hackspett. Två par av stare häckar inom inventeringsområdet, revir har avgränsats för båda dessa (Figur 3). Ärtsångare noterades med sång, vilket kan indikera möjlig häckning eller revirhävdande. Observationerna är dock otillräckliga för att göra en reviravgränsning. Det är möjligt att artens huvudsakliga revir faller utanför inventeringsområdet. De två resterande prioriterade arterna, gråkråka och gulspurv, har inte påvisat revirbeteende under fältbesöken eller har till stor del nyttjat områden utanför inventeringsområdet.

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
1385, Fågelinventering Bälinge, Uppsala kommun 2024	2025-07-09	Sida 9 av 25

Observera att reviren är uppskattade utifrån ett fåtal besök samt är baserade på de i fält noterade beteendena i kombination med arternas habitatkrav. Även om det uppskattade antalet revir är korrekt är det möjligt att de faktiska gränserna skiljer sig något från det som visas i Figur 3.

Tabell 2. Prioriterade fågelarter påträffade inom inventeringsområdet under revirkarteringen. Arter markerade med asterisk (*) bedömdes endast tillfälligt utnyttja området.

Art	Skyddsform(er)	Aktivitet
Gråkråka*	Nedåtgående populationstrend, NT	Läte
Gulspurv*	Nedåtgående populationstrend, NT	Födosökande
Stare	Nedåtgående populationstrend, VU	Varnande, bo med ungar
Ärtsångare	Nedåtgående populationstrend, NT	Sång

Figur 3. Fyndplatser för prioriterade fågelarter som påträffats under fältstudien. Av dessa bedöms endast stare ha revir inom fältstudieområdet, estimerat revir avgränsat i ljusgrönt. Två par med säker häckning har noterats. Dessa boplatser har markerats ut med ljusgröna stjärnor.

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
1385, Fågelinventering Bälinge, Uppsala kommun 2024	2025-07-09	Sida 10 av 25

4.2.2 Eftersök av stråk och livsmiljöer

I samband med inventeringsbesöken eftersöktes även stråk och livsmiljöer med strukturer vilka bedöms relevanta för de lokala fågelpopulationerna. Sådana miljöer är ofta tätare busk- och trädskikt, äldre skogspartier samt äldre, döende eller döda träd vilka kan utgöra viktiga miljöer för häckning och födosök eller bidrar till den generella biologiska mångfalden. För en kartbild över de utpekade områdena se Figur 4. Fullständig beskrivning av samtliga utpekade områden återfinns i Bilaga 2. Exempelfoton återfinns i Bilaga 3.

Inom studieområdets öppna marker återfinns stenrösen med tätare busk- och trädskikt. Stenrösen erbjuder födosökmiljöer för insektivora fågelarter, samt häckmiljöer för ett mindre antal arter. Även den täta vegetationen bidrar med miljöer för födosök, häckning och skydd.

Inom skogspartiet i studieområdets södra del återfinns död ved och flertalet äldre träd varav några är hålträd. Döende och döda träd bidrar med möjligheter till födosök och boplatser samt är nödvändiga för till exempel hackspettar. I och med den dokumenterade förekomsten av större hackspett och spillkråka i området kan flertalet av de grövre träden komma att hackas ur och bli hålträd, vilka i sin tur kan användas av en rad andra fågelarter för häckning. Tre områden med sammanhängande bestånd äldre träd och hålträd har pekats ut inom skogspartiet. Dessa är ett stråk äldre björkar, där även högstubbar och hålträd förekommer. Inom detta område häckar stare i en högstubbe. Intill detta står en dunge aspar med enstaka hålträd. Björk- och aspstråken står i skogsbrynet, vilket framhäver dess värde för den lokala fågelfaunan. Bland annat stare häckar gärna i skogsbryn, samt miljön har ofta högre andel insekter än den djupare skogen och erbjuder skydd för fågelarter vilka födosöker i båda miljöer, i synnerhet om ett tätare skikt finns just i kantzonen. Söder om dessa, längre in i skogspartiet, återfinns en klunga grövre träd varav både asp och tall finns som hålträd. I ett grövre asphålträd häckar ännu ett par starar.

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
1385, Fågelinventering Bälinge, Uppsala kommun 2024	2025-07-09	Sida 11 av 25

Figur 4. För fåglar viktiga livsmiljöer vilka identifierats under fältstudiebesöken, avgränsat i streckat orange. Dessa kan utgöra miljöer för födosök, skydd eller boplatser.

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
1385, Fågelinventering Bälinge, Uppsala kommun 2024	2025-07-09	Sida 12 av 25

5 SLUTSATS

5.1 Sammanfattning av områdets fynd

Under inventeringen noterades totalt 21 fågelarter, varav fyra är prioriterade fågelarter. Samtliga prioriterade arter uppvisar en nationellt nedåtgående populationstrend. Gråkråka, gulspurv och ärtsångare är nationellt rödlistade som nära hotade (NT) medan stare är nationellt rödlistad som sårbar (VU). Artsammansättningen bedöms som typisk för miljön. Flertalet av de 21 påträffade arterna bedöms ha häckmöjligheter inom eller i anslutning till studieområdet och utnyttjar området sannolikt för födosök. Säker häckning har noterats för tre av de 21 fågelarterna, varav en art, stare, anses vara prioriterad. Två par av stare häckar i olika hålträd i fältstudieområdets södra skogsparti, därmed har två revir avgränsats inom inventeringsområdet (Figur 3). Avgränsningen är gjord utefter artens habitatkrav samt i fält uppvisat beteende.

Stare häckar i håligheter i anslutning till öppen, ofta exploaterad, mark med god hävd där födosöket sker, och hotas således av igenväxning och brist på lämpliga boplatser. Fodosöket kan ske uppemot en kilometer från själva boplatser. Staren, som är en prioriterad art, har därmed god tillgång på livsmiljöer inom och i anslutning studieområdet och gynnas av det sammanhängande landskapet och dess strukturer. Arten häckar även ofta i kolonier. I och med det höga antalet håligheter i skogspartiets träd har flera par därför möjlighet att häcka i studieområdet.

Under fältbesöken har även stråk och livsmiljöer vilka bedömts som viktiga för områdets fågelfauna pekats ut. Dessa områden är främst kopplade till boplatser och födosök. Centralt samt i sydöst i studieområdets öppna delar förekommer stenrösen med kringliggande täta busk- och trädskikt av främst ask, gran, lönn och rönn samt buskskikt av bland annat asksly, rosbuskar och sälg. Stenrösen är relevanta födosökmiljöer för insektivora fågelarter, samt unika häckmiljöer för ett mindre antal fågelarter. Träd- och buskskiktet erbjuder även miljöer för skydd, födosök och häckning. Dessa utpekade områden lämpar sig för bland annat rödstjärt, törnsångare och ärtsångare vilka observerades under inventeringen, varav den sistnämnda är en prioriterad fågelart.

Inom skogsbrynet i söder återfinns ett stråk med äldre björkar, varav en del är döda eller döende samt hålträd. Ett par av stare häckar i en björkhögstubbe i detta område. Grövre, döda och döende träd är en bristvara i skogslandskapen och är viktiga för fågelfaunan, då dessa erbjuder miljöer för häckning och födosök. Däribland olika arter av hackspett vilka kan hacka ur träden och lämna bohål efter sig, som sedan andra arter utnyttjar. Flertalet av hålträden inom studieområdet är sannolikt uthackade av större hackspett som hade boplatser just utanför studieområdets avgränsning. Även andra hackspettarter förekommer troligen i det kringliggande landskapet och kan utnyttja studieområdet för födosök, såsom spillkråka vars förekomst noterades i samband med förstudien. Arten häckar i variabla skogsmiljöer och anlägger bohål i träd, gärna asp, som uppnått tillräcklig stamdiameter. Det är därför möjligt för spillkråka att utnyttja inventeringsområdet.

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
1385, Fågelinventering Bälinge, Uppsala kommun 2024	2025-07-09	Sida 13 av 25

Intill björkstråket finns en dunge aspar med håligheter, där ett par av nötväcka häckar. Förekomst av asp gynnar fåglar, då de vid tillräcklig diameter föredras av många arter för anläggning av bohål, samt ofta har ett rikt insektsliv och därmed är viktiga miljöer för födosök.

Till sist har även ett sammanhängande område äldre träd avgränsats inom skogspartiet. I detta återfinns äldre aspar med flertalet bohål, där ytterligare ett par av stare häckar. Även grövre barrträd, såsom en döende tall med bohål, finns här.

I sammanhanget är det mycket viktigt att poängtera att strukturerna i de utpekade stråken förlorar en stor del av sin betydelse för fågelfaunan om trädstråken i landskapet fragmenteras eller rensas från stående och liggande död ved.

5.2 Artspecifik påverkan

5.2.1 Stare (*Sturnus vulgaris*)

Stare kan komma att påverkas av den tänkta exploateringen då arten häckar på två platser inom området, som i hög grad utgör lämplig livsmiljö. Häckningsmiljön avses inte ta i anspråk enligt nuvarande detaljplaneskiss. Nedan följer en kort bedömning om exploateringens inverkan på artens lokala förekomst och om planerad exploatering kommer i konflikt med 4 § artskyddsförordningen (ASF) med avseende på stare.

Staren är nationellt rödlistad (2020 års rödlista) som VU till följd av en populationsminskning. Den geografiska utbredningen har minskat till följd av färre lämpliga livsmiljöer, i synnerhet födosökmiljöer, vilka utgörs av gräsmarker med kort vegetation. Arten kan inte anses uppnå en tillfredsställande populationsnivå i och med dess nationella rödlistning och minskande populationsstorlek.

Förekomst inom och i anslutning till utredningsområdet

I skogsbrynet och skogspartiet förekommer flera hålträd. I närmiljön finns såkermark och andra öppna gräsytor vilket gör utredningsområdet mycket lämpligt för stare. Resterande delar av Bälinge bedöms vara av samma kvalitet. Även hackspettar förekommer spritt i Bälinge, vilket innebär att en viss andel bohål efterlämnade av dessa bör finnas och kunna nyttjas av stare. Tillgången på bohål i Bälinge är annars osäker. År 2024 häckade två par stare i skogsbrynet, och andra individer födosökte inom utredningsområdets öppna delar.

Inga andra fynd av stare föreligger inom utredningsområdet. Endast ett fåtal observationer av stare i Bälinge har rapporterats till Artportalen. En av rapporterna rör däremot en stor flock på sensommaren. Området och närmiljön är av god kvalitet för stare som därför bedöms förekomma i högre grad än rapporterat.

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
1385, Fågelinventering Bälinge, Uppsala kommun 2024	2025-07-09	Sida 14 av 25

Exploaterings inverkan på arten

- Risk för kortvarig störning om exploateringsarbetet sker nära intill häckningsmiljöer.
- Risk för långvarig störning till följd av ökad mänsklig aktivitet i häckningsmiljöer, och därmed uteblivna häckningar.

Starens förekomst i parker och trädgårdar, även nära trafik, tyder på en viss störningstålighet hos arten. Då området avses bli en skola, kommer det medföra en långsiktig störning då elever regelbundet rör sig i skogsmiljöerna för lek eller lektion. Denna störning kan eventuellt leda till att häckning framöver uteblir från skogsbrynet. Häckmöjligheter kvarstår dock längre in i skogsbrynet.

Skogspartiet där staren häckar avses inte i nuvarande detaljplan att avverkas. Den mark som tas i anspråk kommer inte heller påverka starens fortsatta tillgång till häcknings- eller födosökmiljöer. Därmed bedöms den kontinuerliga ekologiska funktionen (KEF) med avseende på starens livsmiljöer upprätthållas.

Den eventuella förlusten av häckmiljöer i skogsbrynet skulle enbart påverka några par av stare, vilket inte bedöms påverka artens lokala förekomst eller försvåra återupprättandet av populationen till en tillfredsställande nivå.

Skyddsåtgärder

- Förlägg exploateringsarbete som sker inom 25 meter från skogsbrynet till utanför häckningsperioden för stare (10 mars-30 juni), för att undvika störningar som kan leda till avbruten häckning.

Eftersom stare inte nödvändigtvis häckar i samma bohål mellan åren, flera hålträd förekommer i skogsbrynet samt flera par av stare kan häcka i skogsbrynet, ska skyddsavståndet 25 meter gälla från hela skogsbrynet och inte från det i inventeringen utmarkerade reviret.

Väg & Miljös bedömning

- Påverkan av exploateringen bedöms inte påverka återupprättandet av den lokala populationen till en tillfredsställande nivå. Därmed kommer inte heller återupprättandet av populationsnivåerna på regional respektive nationell nivå påverkas.
- Under förutsättning att ovanstående skyddsåtgärder genomförs bedöms förbuden i punkt 1 och punkt 2, 4 § ASF kunna undvikas.
- KEF bedöms kunna upprätthållas varför förbuden i punkt 4, 4 § ASF inte bedöms utlösas för stare.

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
1385, Fågelinventering Bälinge, Uppsala kommun 2024	2025-07-09	Sida 15 av 25

6 KÄLLOR

ArtDatabanken, 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020. ArtDatabanken SLU, Uppsala.

Artportalen, 2024. Sökning med polygon inom området efter tidigare observerade fåglar. Sökperiod 2000-01-01 till 2024-04-15. <http://www.artportalen.se>.

Artskyddsförordningen, 2007:845.

BirdLife Sverige, 2019. SOF-Birdlife förslag till Artvis vägledning: Stare.

Green, M., Haas, F. & Lindström, A., 2022. Övervakning av fåglarnas populationsutveckling. Årsrapport för 2022. Rapport, Biologiska institutionen, Lunds universitet.

Naturvårdsverket, 2009. Handbok 2009:2, Handbok för artskyddsförordningen: Del 1 – fridlysning och dispenser.

Naturvårdsverket, 2012. Undersökningstyp: Fåglar, revirkartering, generell metod. 2012-06-21.

Regeringskansliet, 2022. Förordningsmotiv om ändring i artskyddsförordningen (2007:845), Fm 2022:5.

Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd till skogsvårdslagen, SKSFS 2011:7.

Skogsstyrelsen, 2022. Föreskrifter om ändring i Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SKSFS 2011:7) till skogsvårdslagen, SKSFS 2022:1.

Skogsstyrelsen, 2023. Sammanställning av fågelarter där bedömning av tillfredsställande nivå behöver göras inför skogsbruksåtgärd. 2023-09-21.

Svensk Fågeltaxering & BirdLife Sverige, 2024. Sveriges Fåglar 2023.

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
1385, Fågelinventering Bälinge, Uppsala kommun 2024	2025-07-09	Sida 16 av 25

7 BILAGOR

Bilaga 1. Sammanställning av fågelarter påträffade under inventeringen. Tabellen visar arternas trivialnamn, vetenskapliga namn samt om arten är upptagen på fågeldirektivets bilaga 1, om arten har en nationellt nedåtgående populationstrend, om arten prioriteras inom skogsvårdslagstiftningen samt dess nationella rödlistestatus om den är annat än LC (livskraftig). Fetmarkerade arter kan anses prioriterade.

Art	Vetenskapligt namn	Fågeldirektivet bilaga 1	Nedåtgående populationstrend	Prioriterad i skogsvårdslagstiftn.	Rödlista 2020
Blåmes	<i>Cyanistes ceruleus</i>				
Bofink	<i>Fringilla coelebs</i>				
Fasan	<i>Phasianus colchicus</i>				
Gråkråka	<i>Corvus cornix</i>		Måttlig		NT
Grönsiska	<i>Spinus spinus</i>				
Gulsparr	<i>Emberiza citrinella</i>		Måttlig		NT
Koltrast	<i>Turdus merula</i>				
Nötväcka	<i>Sitta europaea</i>				
Pilfink	<i>Passer montanus</i>				
Ringduva	<i>Columba palumbus</i>				
Rödhake	<i>Erithacus rubecula</i>				
Rödstjärt	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>				
Stare	<i>Sturnus vulgaris</i>		Måttlig		VU
Steglits	<i>Carduelis carduelis</i>				
Större hackspett	<i>Dendrocopus major</i>				
Svarthätta	<i>Sylvia atricapilla</i>				
Talgoxe	<i>Parus major</i>				
Trädgårdssångare	<i>Sylvia borin</i>				
Trädkrypare	<i>Certhia familiaris</i>				
Törnsångare	<i>Curruca communis</i>				
Ärtsångare	<i>Curruca curruca</i>		Måttlig		NT

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
1385, Fågelinventering Bälinge, Uppsala kommun 2024	2025-07-09	Sida 17 av 25

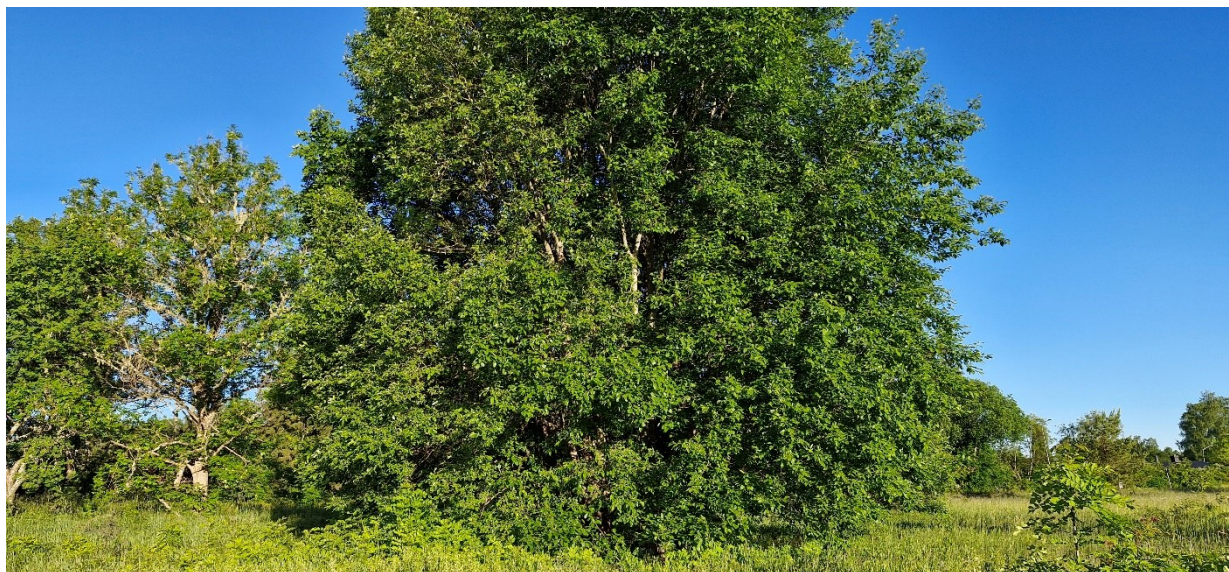
Bilaga 2. Utpekade stråk och livsmiljöer vilka bedöms vara viktiga för de lokala fågelpopulationerna.

Område	Beskrivning
1	Öar av stenrösen beblandade med träd och buskartad vegetation. Bland dessa förekommer ask, gran, lönn, rönn och torrträd. I buskskiktet förekommer rosbuskar, asksly och säl. Den blockiga terrängen bidrar med födosökmiljöer för insektivora fåglar samt häckmiljöer för ett mindre antal arter. Även vegetationen erbjuder miljöer för födosök, häckning och skydd.
2	Tätare lövträdsbestånd med ett mindre utpräglad buskskikt. I terrängen finns stenrösen. Området är av något sämre kvalitet än område 1, men bidrar ändå med miljöer för födosök, häckning och skydd för lokalt förekommande fågelarter.
3	Stråk av grövre björkar i skogsbrynet. Buskskiktet saknas i princip helt, i fältskiktet dominerar ormbunkar och gräs. Enstaka lågor, döende och träd samt hålträd finns i stråket. Stare häckar i en högstubbe centralt i stråket. Områdets läge och beskaffenhet gör det mycket lämpligt för häckning och födosök för en rad fåglar i området, främst hackspettar men även stare och andra fågelarter vilka är beroende av grövre träd och död/döende ved, samt hålhäckande arter.
4	Dunge med aspar i skogsbrynet, där flertalet är av tillräcklig diameter för att kunna bli boträd. Några enstaka bohål förekommer, varav ett där nötväcka häckar. Aspar är generellt sett värdefulla träd både för häckning och födosök för insektivora fågelarter.
5	Ett sammanhängande parti grövre träd. Här finns hålträd i asp och i en döende tall. Fler grövre aspar och barrträd finns i området. Stare häckar i asphålträdet, vilket har flertalet bohål och därmed utrymme för flera par.

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
1385, Fågelinventering Bälinge, Uppsala kommun 2024	2025-07-09	Sida 18 av 25

Bilaga 3. Exempelfoton på de utpekade stråken och livsmiljöerna vilka bedöms viktiga för den lokala fågelpopulationen. Se Bilaga 2 för områdesbetäckningar.

Figur 5. Foto från område 1. Träd och tätt buskskikt, med stenröse i markskiktet. Området lämpar sig för födosök och skydd, men också för häckning.

Figur 6. Foto från område 1. Träd och tätt buskskikt, med stenröse i markskiktet. Området lämpar sig för födosök och skydd, men också för häckning.

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
1385, Fågelinventering Bälinge, Uppsala kommun 2024	2025-07-09	Sida 19 av 25

Figur 7. Foto från område 1. Träd och tätt buskskikt, med stenröse i markskiktet. Området lämpar sig för födosök och skydd, men också för häckning.

Figur 8. Foto på område 2. Träd och buskskikt, med stenröse i markskiktet. Området lämpar sig för födosök och skydd, men också för häckning.

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
1385, Fågelinventering Bälinge, Uppsala kommun 2024	2025-07-09	Sida 20 av 25

Figur 9. Foto på område 3. Stråk med grövre björkar i skogsbrynet, där hålträd samt döende och döda träd förekommer. Stare häckar i en högstubbe centralt i stråket.

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
1385, Fågelinventering Bälinge, Uppsala kommun 2024	2025-07-09	Sida 21 av 25

Figur 10. Högstubbe inom björkstråket (område 3) med flera bohål. Stare häckar i ett av dem, just under den översta tickan.

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
1385, Fågelinventering Bälinge, Uppsala kommun 2024	2025-07-09	Sida 22 av 25

Figur 11. Foto från område 4. Aspdunge där hålträd och död ved förekommer. I en av de bakre asparna häckar nötväcka i en av håligheterna.

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
1385, Fågelinventering Bälinge, Uppsala kommun 2024	2025-07-09	Sida 23 av 25

Figur 12. Foto på område 5. Klunga av aspar samt en döende tall. Några av asparna samt tallen är hålträdd. Stare häckar högt upp på stammen, i aspen näst längst till vänster i bild.

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
1385, Fågelinventering Bälinge, Uppsala kommun 2024	2025-07-09	Sida 24 av 25

Figur 13. Asphålträd inom område 5. Trädet har flera tillgängliga bohål. I ett av dem häckar stare.

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
1385, Fågelinventering Bälinge, Uppsala kommun 2024	2025-07-09	Sida 25 av 25